

Philip Pullmanilt veel eesti keeles ilmunud

„Tema tumedate ainete” triloogia

„Kuldne kompass”

„Inglite torn”

„Vaigust kiiker”

Teised raamatud

„Hernetont ja tema teener”

PHILIP PULLMAN

PÕRMU RAAMAT

Esimene osa

LA BELLE SAUVAGE

Inglise keelest tõlkinud Eve Laur

Originaal:

THE BOOK OF DUST

VOLUME ONE

LA BELLE SAUVAGE

BY PHILIP PULLMAN

Copyright © 2017 by Philip Pullman

Cover and chapter illustrations copyright © Chris Wormell, 2017

Illustrations by Chris Wormell

Author Lettering by Jim Tierney

Cover Design by Tom Sanderson

Tõlge eesti keelde © Eve Laur ja Kirjastus Pegasus 2017

Toimetanud Ivi Vinkler

Küljendanud Ivi Piibeleht

Värsid (lk 207 ja 381) tõlkinud Mats Traat

ISBN 978-9949-620-48-7

Trükitud Tallinna Raamatutrükikojas

pegasus.ee

Jude'ile

*Maailm on hullumeelsem, kui me arvame,
parandamatult paljukordne ...*

Louis MacNeice, „Lumi”

Sisukord

Esimene osa: Forell

<i>Üks:</i> Terrassituba	13
<i>Kaks:</i> Tõru	24
<i>Kolm:</i> Lyra	39
<i>Neli:</i> Uppsala	49
<i>Viis:</i> Õpetlane	63
<i>Kuus:</i> Klaasimistihvtid	77
<i>Seitse:</i> Liiga vara	91
<i>Kahksa:</i> Püha Aleksandri Liiga	99
<i>Üheksa:</i> Vastupäeva	106
<i>Kümme:</i> Lord Asriel	120
<i>Üksteist:</i> Keskkonnakaitse	136
<i>Kaksteist:</i> Alice hakkab rääkima	153
<i>Kolmteist:</i> Bologna instrument	171
<i>Neliteist:</i> Ahviga daam	186
<i>Viisteist:</i> Istutuskuur	201

Teine osa: Uputus

<i>Kuusteist:</i> Apteek	219
<i>Seitseteist:</i> Pilgrimi torn	246
<i>Kaheksateist:</i> Lord Mõrtsukas	254
<i>Üheksateist:</i> Salakütt	270
<i>Kakskümmend:</i> Püha Kuulekuse Õed	286
<i>Kakskümmend üks:</i> Nõiutud saar	308
<i>Kakskümmend kaks:</i> Vaik	323
<i>Kakskümmend kolm:</i> Ennemuistsed	342
<i>Kakskümmend neli:</i> Mausoleum	350
<i>Kakskümmend viis:</i> Vaikses vees	365

Esimene osa
FORELL

1

Terrassituba

Kolme miili kaugusel Oxfordist, mööda Thamesi jõge ülesvoolu, natuke maad eemal sealt, kus sääraseid suured kolledžid nagu Jordan, Gabriel, Balliol ja veel paar tosinat sõudmises mõõtu võtsid, kohas, kuhu linn paistis ainult kauge tornide kogumina sadamaniidu uduse tasandiku kohal, seisis Godstow' abiklooster, kus leebed nunnad oma pühi talitusi tegid; ja abikloostri vastas teisel kaldal oli kõrts, mille nimi oli Forell.

Kõrts oli vana ja sopiline kividest laotud maja, säärane mõnusamat sorti. Jõe poole avanes veranda, kus paabulinnud (ühe nimi oli Norman, teise nimi Barry) joojate vahel ringi jalutasid, hetkegi kõhklemata üht-teist suhu ampsasid ning aeg-ajalt pea tõstsid, et raevukaid ja mõttetuid kriiskeid kuuldavale tuua. Siin oli olemas salong, kus härrasrahvas – kui kolledžiõpetlasi võis härrasrahvaks lugeda – õlut jõi ja piipu suitsetas; oli alama rahva baar, kus paadimehed ja talusulased tule ääres istusid või nooli loopisid või leti ääres külajuttu ajasid või vaidlesid või lihtsalt tasahilju nina täis võtsid; oli köök, kus kõrtsmiku naine iga päev suurt kooti praadis, abiks keerukas hammasratastest ja kettidest seadeldis, mis lahtise tule kohal praevarrast pööras; ja oli ka kõrtsipoiss, kelle nimi oli Malcolm Polstead.

Malcolm oli kõrtsmiku poeg ja ainuke laps. Ta oli üksteist aastat vana, loomult uudishimulik ja lahke, jässaka kehaehituse ja punase peaga. Ta käis miili kaugusel Ulvercote'i põhikoolis ja tal oli üsnagi palju sõpru, ent kõige parema meelega mängis ta üksipäini oma daemoni Astaga kanuus, mille küljele oli Malcolm maalinud nime La Belle Sauvage*. Üks naljahambast tuttav arvas, et oleks tore V asemele S kraapida**, ja Malcolm värvis nime kannatlikult kolm korda üle, enne kui lõpuks kannatuse kaotas ja turaka vette tõukas, mispeale nad rahu sõlmisid.

Nagu kõik kõrtsipidajate lapsed, nii pidi ka Malcolm tavernis tööd tegema, nõusid ja klaase pesema, toiduvaagnaid ja õllekanne lauale kandma ning ära koristama, kui need tühjaks said. Töö oli tema jaoks enesestmõistetav. Talle tegi tuska ainult üks tüdruk, kelle nimi oli Alice ja kes aitas nõusid pesta. See oli viieteistaastane plika, pikk ja kõhn, tumedate sorgus juustega, mille ta kukla taha inetusse hobusesabasse kaapis. Tema laubale ja suuümbrusse kogunes juba enesega rahulolematuse kortse. Tüdruk oli narrinud Malcolmi sest päevast saadik, kui tööle tuli: „Kes su pruut on, Malcolm? Kas sul polegi pruuti või? Kellega sa eila õhta kohtamas käisid? Kas sa talle musu ka andsid? Kas sa polegi kellegi käest musu saand?”

Poiss ei teinud sellest tükk aega välja, aga lõpuks kargas Asta tüdruku rääbakale hakk-daemonile turja, viskas selle nõudepesuvette ja muudkui hammustas vettinud olevust, kuni Alice kiljudes armu palus. Tüdruk kurtis kibedasti oma häda Malcolmi emale, kes kostis: „Paras sulle! Mina sind küll ei haletse. Hoia oma kihvtine keel hammaste taga!”

Nii ta sealtepeale tegigi. Alice ja Malcolm ei teinud teineteisest enam üldse välja; poiss ladus klaasid kraani kõrvale, tüdruk pesi need ära, poiss kuivatas ja viis baari tagasi, sõnagi lausumata, pilkugi heitmata, midagi mõtlemata.

Aga poisile kõrtsielu meeldis. Eriti meeldisid talle pealt kuulnud vestlused, puudutagu need siis jõekomisjoni nurjatut pistiseahnust, valitsuse abitud idiootsust või filosoofilisemaid küsimusi, nagu näiteks seda, kas tähed on sama vanad kui Maa või ei ole.

Mõnikord hakkasid viimast laadi vestlused Malcolmi niivõrd huvitama, et ta sületäie tühje klaase lauale toetas ja kaasa rääkis, aga alles pärast seda, kui oli kõigepealt tähelepanelikult kuulanud. Paljud õpetlased ja

* Ilus metslane (prantsuse keeles). – *Siin ja edaspidi tõlkija märkused*

** Tulemus on La Belle Sausage ehk ilus vorst (prantsuse-inglise segakeeles).

teised külalised tundsid teda ning andsid talle heldelt jootraha, aga rikkaks saamine ei olnud poisile omaette eesmärk; jootraha oli tema meelest helde jumalik ettehooldus ja tema ise õnneseen ning selline arvamus ei tulnud talle hilisemas elus sugugi kahjuks. Kui ta oleks olnud sedasorti poiss, kellele hüüdnimi külge jääb, siis oleks teda kahtlemata Professoriks kutsutud, aga sedasorti poiss ta ei olnud. Ta meeldis inimestele, kui teda tähele pandi, aga ega teda eriti sageli tähele pandud, ja ka see ei tulnud talle sugugi kahjuks.

Malcolmi teised kunded elasid tavernist vaadates üle silla, hallides kivihoonetes, mis seisid Püha Rosamundi abikloostri haljaste väljade ning hoolitsetud rohtaedade ja peenramaade keskel. Nunnad olid enamjaolt isemajandavad, kasvatasid endale puu- ja aedvilju, pidasid mesilasi, õmblesid elegantseid vaimulikurüüsid, mida nad hoolega tingitud kulla eest müüsid, aga aeg-ajalt oli neilgi asjatoimetusi, mida üks hakkaja poiss sai ära teha, näiteks vana puusepa härra Taphouse'i käe all redeli parandamine või veidi maad allavoolu Medley kasvandusest kala toomine. La Belle Sauvage oli sageli tublide nunnade teenistuses; Malcolm oli enam kui korra õde Benedictat allajõge Kuningliku Postiteenistuse tsepeeliinjaama vedanud, kaasas kallite stoolade või pluviaalide või kaasulate pakk Londoni piiskopile, kes oma ametirüüsid ilmselt üpris kõvasti kulutas, sest tal läksid need ebaharilikult ruttu läbi. Malcolm õppis neil rahulikel sõitudel üpriski palju.

„Kuda sa need pakid nii ilusti seod, õde Benedicta?” küsis ta ühel päeval.

„K u i d a s,” parandas õde Benedicta.

„Kuidas sa need nii ilusti seod?”

„Ilusasti, Malcolm.”

Poiss ei pannud seda pahaks; see oli nende omavaheline mäng.

„Ma arvasin, et ilusti käib kah,” ütles ta.

„Ilusasti on kirjakeelsem.”

„Tegelt vahet pole,” ütles Malcolm. „Ma tahan lihtsalt teada, kuda sa neid teed. Kuidas.”

„Kui ma järgmine kord pakki siduma hakkam, siis näitan sulle,” kostis õde Benedicta ja näitaski.

Malcolm imetles seda, kuidas nunnad üldse kõike nii ilusti tegid, kuidas nad oma viljapuud rohtaia päikesepoolse seina äärde spaleeriks sidusid, kui võluvalt nende õrnad häälled kirikuteenistustel lauldes ühte

sulasid, kuidas nad nõnda paljudele inimestele väikseid lahkeid teeneid osutasid. Talle meeldis nunnadega usuteemadel vestelda.

„Piiblis,” ütles poiss ükspäev, kui ta kõrge laega köögis eakale õde Fenellale abiks oli, „seal on öeldud, et Jumal lõi maailma kuue päevaga, on ju?”

„Õigus,” kostis õde Fenella tainast sõtkudes.

„Noh, aga kuda saab olla, et fossiilid ja muud värgid on mitu miljonit aastat vanad?”

„No vaata, tollal olid päevad palju pikemad,” ütles tubli õde. „Kas sul on rabarber juba lõigatud? Kuule, mina saan enne valmis kui sina.”

„Miks me rabarberit selle noaga lõikame, mitte mõne vanaga? Vanad on poole teravamad.”

„Oblikhappe pärast,” kostis õde Fenella tainast koogivormi surudes. „Roostevaba teras on rabarberi lõikamiseks parem. Ulata nüüd suhkrut!”

„Oblikhape,” ütles Malcolm, kellele see sõna väga meeldis. „Mis asi see kaasula on, õde?”

„Teatud ametirüü. Preestrid kannavad seda alba peal.”

„Miks sina ei õmble nagu teised õed?”

Õde Fenella orav-daemon, kes istus ühe lähema tooli seljatoel, naksutas vaguralt keelt.

„Me kõik teeme seda, mida me hästi oskame,” kostis nunn. „Mina pole kunagi hästi tikkida osanud – vahi, mihused jämedad sõrmed mul on! –, aga teiste õdede meelest on mu koogid head küll.”

„Mulle su koogid meeldivad,” lausus Malcolm.

„Aitäh, kullake!”

„Need on peaaegu sama head kui ema omad. Ema omad on paksemad kui sinu omad. Sa vist rullid kõvemini.”

„Küllap vist.”

Abikloostri köögis ei lastud midagi raisku minna. Väikestest tainatükkidest, mis õde Fenellal üle jäid, kui ta oli rabarberikoogil serva ära lõiganud, vormiti rohmakad ristid või palmetid või kalad, neid veeretati korintides, riputati natuke suhkrut peale ja küpsetati eraldi. Igaühel oli oma religioosne tähendus, aga õde Fenellal („Va jämedad sõrmed!”) kukkusid kõik küpsetised üsna ühte nägu välja. Malcolmil edenes vormimine paremini, aga kõigepealt pidi ta käed põhjalikult ära pesema.

„Kes neid sööb, õde?” küsis ta.

„Ah, küll nad kõik lõpuks ära süüakse. Vahel tahab mõni külaline midagi tee kõrvale näksida.”

Kuna abiklooster asus seal, kus maantee üle jõe läks, oli see igasuguste teeliste hulgas populaarne peatuskoht ning nunnade juurde jäädi sageli öömajale. Forelli muidugi ka, ning kõrtsis oli tavaliselt ikka paar-kolm öömajalist, kellele Malcolm pidi hommikusööki viima, aga need olid enamasti kalamehed või kaubareisijad, nagu isa neid kutsus: rändavad tubaka või rauakaupade või põllumajandustehnika müüjad. Abikloostri külalised olid hoopis kõrgemast klassist: näiteks tähtsad lordid ja leedid, piiskopid ja alamad vaimulikud, peenem rahvas, kellel ei olnud sidemeid ühegi linna kolledžiga ja kes ei saanud nende külalislahkusele lootuda. Ükskord viibis siin koguni üks printsess, tervelt kuus nädalat, aga Malcolm sai teda ainult kaks korda näha. Tüdruk oli siia karistuseks saadetud. Tema daemon oli nirk, kes kõigi peale urises.

Malcolm aitas ka nunnade külalisi teenindada: talitas nende hobuseid, puhastas saapaid, viis sõnumeid ja sai vahetevahel jootraha. Kogu raha läks tema tuppä tinast morsa sisse. Selle saba peale tuli vajutada, siis tegi morsk suu lahti ja münt lupsas sisse kihvade vahelt, millest üks oli ära murdunud ja uuesti tagasi liimitud. Malcolm ei teadnud, kui palju tal raha on, aga morsk oli igatahes raske. Poiss arvas, et ostab endale püssi, kui küllalt raha kokku saab, aga ta ei uskunud, et isa lubab, niisiis tuli seda oodata. Senikaua õppis Malcolm nii tavaliste kui ka haruldaste rändajate kombeid tundma.

Tema meelest ei olnudki vist olemas teist sellist paika, kus inimene oleks maailma kohta nii palju teada saanud kui siin väikeses jõekäärus, mille ühel kaldal seisis kõrts ja teisel kaldal abiklooster. Ta arvas, et aitab isal kõrtsi pidada, kui suureks saab, ja võtab koha üle, kui vanevad enam ei jaksa. Ta oli selle mõttega üsna rahul. Forelli oleks hoopis parem pidada kui paljusid teisi kõrtse, sest terve suur maailm käis siit läbi ning siin viibis sageli õpetlasi ja tähtsaid inimesi, kellega juttu ajada. Aga tegelikult oleks ta tahtnud hoopis midagi muud. Ta oleks tahtnud ise ka õpetlaseks saada, võib-olla näiteks astronoomiks või eksperimentaalteoloogiks, kes teeb suuri avastusi asjade kõige sügavama olemuse kohta. Olla filosoofi õpipoiss – vaat see juba oleks midagi! Aga see ei olnud kuigi tõenäoline; Ulvercote'i põhikoolis valmistati lapsi ette käsitöölisteks või paremal juhul kontoriametnikeks saama, enne kui nad neljateistaastaselt

laia maailma saadeti, ja Malcolmi teada ei pakutud kusagil stipendiumi ühele ärksale poisile, kellel on kanuu.

Ühel kesktalvisel päeval tulid Forelli ebaharilikud külalised. Anbari-autoga sõitsid kohale kolm meest, kes läksid otseteed terrassituppa, kõrtsi kolmest söögitoast kõige väiksemasse, kust avanes vaade terrassile ja jõele ja selle taga olevale abikloostrile. Kamber asus koridori lõpus ning seda ei kasutatud eriti ei talvel ega ka suvel, sest seal olid väikesed aknad ja nimest hoolimata mitte ühtegi terrassile viivat ust.

Malcolm oli oma vähese kodutöö (geomeetria) ära teinud ning vohmis parajasti rostbiifi ja Yorkshire'i pudingit süüa ja sinna otsa veel vanillikastmega küpseõunu, kui isa teda baari kutsus.

„Mine vaata, mis need härrad seal terrassitoas tahavad,” ütles ta. „Nad on vist väljamaalased ega tea, et joogid tuleb letist osta. Ootavad vist, et neid teenendatakse.”

Malcolmil oli vahelduse üle hea meel, ta läks väikesesse tuppa ning leidis sealt kolm härrasmeest (nende peenest seisusest sai ta kohe esimesel pilgul aru) kumaras akna juures seismas ja õue vaatamas.

„Kas saab aidata, härrased?” küsis poiss.

Kõik pöördusid korraga ringi. Kaks tellisid bordood ja kolmas rummi. Kui Malcolm jookidega tagasi tuli, küsisid mehed, kas nad saaksid õhtusöögi siia tuppa tellida ja kui nii, siis mida maja pakub.

„Rostbiifi, härra, ja see on väga hea. Ma tean, sest ma just sõin.”

„*Oh, le patron mange ici, eh?*”^{*} mainis härradest vanim, kui nad toolid väikese laua äärde tõmbasid. Tema daemon, kena musta-valgekirju leemur, istus mehel rahulikult õlal.

„Ma elan siin, härra, peremees on minu isa,” ütles Malcolm. „Ja minu ema on kokk.”

„Kuidas su nimi on?” küsis kõige pikem ja kõhnem külaline, õpetlase välimusega mees, kel olid paksud hallid juuksed ja rohevindist daemon.

„Malcolm Polstead, härra.”

„Mis maja see seal teisel pool jõge on, Malcolm?” küsis kolmas mees, kel olid suured tumedad silmad ja must vunts. Tema daemon, kes iganes see ka oli, lebas kerratõmbunult mehe jalge ees põrandal.

* Oo, peremees sööb siin, mis? (prantsuse keeles).

Sel kellaaajal oli juba pime ja jõe tagant polnud näha muud kui ainult palvesaali hämaralt valgustatud vitraažaknaid ja lampi, mis väravahoone kohal alati põles.

„See on abiklooster, härra. Püha Rosamundi ordu õed.”

„Ja kes oli püha Rosamund?”

„Ma pole kunagi püha Rosamundi kohta küsinud. Aga tema pilt on vitraaži peal, seisab nagu hiiglama suure roosi sees. Ju ta selle järgi nime sai. Ma pean õde Benedicta käest järele küsima.”

„Aa, sa tunnud neid siis hästi?”

„Ma ajan nendega enam-vähem iga päev juttu, härra. Teen abikloost-
ris igasugu juhutöösid, asjakäike ja muud seesugust.”

„Ja kas nunnadel käib ka külalisi?” küsis vanim mees.

„Jah, härra, päris tihti. Igasugu rahvast. Härra, ma ei taha pealetükkiv olla, aga siin on paganama külm. Äkki ma teen tule üles? Kui te just ei taha salongi tulla. Seal on mõnus ja soe.”

„Ei, me oleme siin, tänan pakkumast, Malcolm, aga tuli kuluks meile ära küll. Pane see tõesti põlema.”

Malcolm tõmbas tikku ja hakatus võttis kohe tuld. Tema isa oskas hästi puid kaminasse laduda; Malcolm oli teda sageli jälginud. Siin jätkus kütet terveks öhtuks, kui mehed peaksid tahtma siia jääda.

„Kas täna on palju rahvast?” küsis tumedasilmne mees.

„No nii tosina ringis, härra. Nagu ikka.”

„Väga hea,” kostis vanim mees. „No nii, too siis meile seda rostbiifi.”

„Äkki tahate kõigepealt suppi, härra? Täna on vürtsikas pastinaak.”

„Jah, miks ka mitte? Suppi kõigile ja selle järel teie kuulsat rostbiifi. Ja veel üks pudel sedasama bordood.”

Malcolmi meelest ei olnud rostbiif tegelikult kuulus: see oli lihtsalt niisugune ütlemine. Ta läks nuge-kahvleid tooma ja emale kööki telli-
must viima.

Ohakalinnu kuju võtnud Asta sosistas talle kõrva: „Nad teadsid juba seda nunnade värki.”

„Miks nad siis küsisid?” sosistas Malcolm vastu.

„Panid meid proovile, tahtsid näha, kas me õigust räägime.”

„Ei tea, mis nad tahavad?”

„Õpetlaste moodi nad küll välja ei näe.”

„Natuke ikka.”

„Näevad välja nagu poliitikud,” jäi daemon endale kindlaks.

„Kust sa tead, misuksed poliitikud välja näevad?”

„On lihtsalt nisuke tunne.”

Malcolm ei hakanud temaga vaidlema; siin oli ka teisi kundesid, keda teenindada, nii et tal olid käed tööd täis, ja pealegi usaldas ta Asta kõhutunnet. Poiss ise tundis harva kellegi kohta säärast kõhutunnet – kui inimesed olid tema vastu kenad, siis nad meeldisid talle –, aga tema daemoni vaist oli palju kordi eksimatuks osutunud. Muidugi olid nad Astaga üks ja sama olend, nii et see oligi õigupoolest poisi vaist, nii nagu poisi tunded olid daemoni tunded.

Malcolmi isa viis ise kolmele külalisele toidu lauda ja korkis veini lahti. Malcolm ei olnud veel õppinud kolme tulist taldrikut korraka käes kandma. Kui härra Polstead baari tagasi tuli, kutsus ta Malcolmi sõrme enda juurde ja hakkas vaikselt rääkima.

„Mis need härrad sulle ütlesid?” küsis ta.

„Abikloostri kohta pärisid.”

„Nad tahavad sinuga veel korra rääkida. Ütlesid, et sa oled tark poiss. Vaata, et sa ennast viisakalt üleval pead! Kas sa tead, kes nad on?”

Malcolm raputas pead, silmad pärani.

„Üks on lord Nugent, see kõige vanem vennike, vanasti oli Inglismaa lordkantsler.”

„Kust sa tead?”

„Ajalehes oli pilt, selle järgi tundsin ära. Mine nüüd! Vasta kõik ära, mis nad küsivad.”

Malcolm hakkas mööda koridori astuma, kuna Asta sosistas: „Näed nüüd! Kellel õigus oli? Või et Inglismaa lordkantsler ja puha!”

Kolm meest pugisid oma rostbiifi (Malcolmi ema oli igapähele veel ühe viiluka lisaks pannud) ja ajasid vaikselt juttu, aga jäid vaht, niipea kui Malcolm sisse astus.

„Ma tuln vaatama, kas te tahate äkki valgust juurde, härrased,” ütles poiss. „Ma võin naftalambi lauale tuua, kui tahate.”

„Veidi aja pärast, Malcolm, see oleks väga hea mõte,” ütles too mees, kes pidi lordkantsler olema. „Aga ütle mulle nüüd, kui vana sa oled?”

„Üksteist, härra.”

Võib-olla oleks ta pidanud „milord” ütleva, aga endine Inglismaa lordkantsler oli „härraga” ennist üsna rahul olnud. Võib-olla reisis ta inkognito ja sel juhul ei tahaks ta üldsegi, et teda õige tiitliga kõnetataks.

„Ja kus sa koolis käid?”

„Ulvercote'i põhikoolis, härra, silmalt üle sadamaniidu.”

„Mis sa arvad, mida sa siis tegema hakkad, kui suureks saad?”

„Ju ma hakkan kõrtsi pidama nagu isa, härra.”

„See on küll päris huvitav amet, võib arvata.”

„Minu meelest kah, härra.”

„Igasuguseid inimesi käib läbi ja nii edasi.”

„Seda küll, härra. Ülikooli õpetlased käivad siin ja paadimehed igast kandist.”

„Te näete siin päris palju, mis toimub, eks ole?”

„Jah, näeme küll, härra.”

„Üles- ja allavoolu kulgevat jõeliiklust ja nii edasi.”

„Huvitavam elu käib ikka kanali peal, härra. Mustlaste paadid liiguvad edasi-tagasi, ja juulikuus, kui hobuselaat tuleb, siis on kanal paate ja reisimehi täis.”

„Hobuselaat ... Mustlased või?”

„Nad tulevad igalt poolt kokku hobuseid paristama.”

Õpetlase moodi mees küsis: „Abikloostri nunnad. Millega nemad elatist teenivad? Kas nad valmistavad lõhnaõlisisid või midagi sellist?”

„Nad kasvatavad päris palju köögivilja,” ütles Malcolm. „Minu ema ostab alati abikloostrist puu- ja köögivilja. Ja mett ka. Aa, ja siis nad veel õmblevad ja tikivad vaimulike riideid. Kaasulaid ja sihukest värki. Nende eest saab vist päris palju raha. Natuke peab neil ikka raha olema, sest nad ostavad allajõge Medley kasvandusest kala.”

„Kui abikloostri külalisi käib,” küsis endine lordkantsler, „siis mis sorti rahvast, Malcolm?”

„Noh, daame, vahest ... Noori daame ... Teinekord tuleb mõni vana preester või piiskop. Minu meelest tulevad nad siia puhkama.”

„Puhkama?”

„Õde Benedicta ütles niimoodi. Ta rääkis, et vanasti, kui ei olnud veel sihukeid kõrtse nagu see siin ja võõrastemaju, ja eriti veel haigemaju, siis peatusid inimesed kloostrites ja muudes sedamoodi kohtades, aga praegusel ajal käivad seal põhiliselt vaimulikud või ka mujalt tulnud nunnad ja nad konvales – konva...”

„Konvalestseeruvad,” ütles lord Nugent.

„Jah, härra, täpselt nii. Saavad terveks.”

Tumedasilmne mees, kes viimasena oma rostbiifi lõpetas, pani noa ja kahvli otsustavalt kokku. „Kas praegu ka keegi siin viibib?” küsis ta.

„Minu meelest mitte, härra. Kui nad just kogu aeg toas ei ole. Tavaliselt meeldib külalistele aias ringi jalutada, aga ilm pole just suurem asi, nii et ... Kas te soovite nüüd magustoitu, härrased?”

„Mida pakute?”

„Vanillikastmega küpseõunu. Õunad on abikloostri rohtaiast.”

„Noh, neid ei saa me küll proovimata jätta,” leidis õpetlase moodi mees. „Jah, too meile vanillikastmega küpseõunu.”

Malcolm hakkas nende taldrikuid ja nuge-kahvleid kokku korjama.

„Kas sa oled siin eluaeg elanud, Malcolm?” küsis lord Nugent.

„Jah, härra. Sünnimisest saadik.”

„Ja kas sa oled kogu oma pika kogemuse jooksul näinud, et abikloostri oleks kunagi mõne maimiku eest hoolt kantud?”

„Nagu pisikse lapse eest?”

„Jah. Sellise lapse eest, kes veel koolis ei käi. Või lausa rinnalapse eest. Oled sa midagi sellist näinud?”

Malcolm mõtles hoolega järele ja vastas: „Ei, härra, ei ole. Daamid ja härrad, või vähemaste vaimulikud, aga mitte ühtegi rinnalast.”

„Või nii. Suur tänu sulle, Malcolm!”

Veiniklaase jalgupidi sõrmede vahele võttes õnnestus tal kõik kolm kokku korjata, ja taldrikud niisamuti.

„Rinnalaps?” küsis Asta kööki minnes sosinal.

„On alles mõistatus,” kostis Malcolm rahulolevalt. „Äkki mõni orb.”

„Või midagi veel hullemat,” lisas Asta süngelt.

Malcolm pani taldrikud nõrutuspinnale, tegemata Alice’ist välja nagu ikka, ja andis magustoidu tellimuse sisse.

„Sinu isa,” ütles Malcolm’i ema õunu kaussidesse jagades, „arvab, et üks külaline oli vanasti lordkantsler.”

„Anna talle siis üks ilus suur õun,” soovitas Malcolm.

„Mis nad üldse teada tahtsid?” küsis ema õuntele kuuma vanillikastet kulbiga peale tõstes.

„Ah, kõik puha abikloostri kohta.”

„Saad hakkama? Need on tulised.”

„Jah, aga need pole suured. Saan hakkama küll, ausalt ka.”

„Vaata sa ette! Kui sa lordkantsleri õuna maha pillad, siis lähed vangi.”

Poiss tuli kaussidega suurepäraselt toime, ehkki need läksid käes järjest tulisemaks. Seekord ei esitanud härrasmehed mingeid küsimusi,

tellisid ainult kohvi, ja Malcolm tõi neile naftalambi, enne kui kööki tasside järele läks.

„Emps, tead ju, et abikloostri käivad vahest külalised? Oled sa kunagi kuulnud, et õed oleks mõne tita eest hoolitsenud?”

„Mis hea pärast sul seda tarvis teada on?”

„Nemad küsisid. Lordkantsler ja need teised.”

„Mis sa neile ütlesid?”

„Ütlesin, et minu meelest mitte.”

„Ja ongi õige vastus. Mine nüüd lippa ja too mulle klaase juurde.”

Baaris valitseva lärmi ja naeru varjus sosistas Asta: „Ta ehmatas, kui sa seda küsisid. Ma nägin, kuda Kerin üles ärkas ja kõrvad kikki ajas.”

Kerin oli proua Polstedi daemon, tusane ja leplik mäger.

„Ainult sellepärast, et see oli üllatus,” ütles Malcolm. „Sinu näole ilmus ka kindlasti üllatus, kui nad minu käest küsisid.”

„Ei ilmunud. Minu nägu oli täitsa ilmetu.”

„Noh, igatahes nad nägid, kuda m i n a üllatusin.”

„Kas küsime nunnade käest järele?”

„Võib ju kah,” arvas Malcolm. „Homme. Nemad peavad kindlasti teada saama, kui keegi nende kohta pärib.”

2

Tõru

Malcolmi isal oli õigus: lord Nugent oli tõesti lordkantsler olnud, maga seda eelmise valitsuse päevil, mis oli praegusest liberaalsem ja valitses liberaalsematel aegadel. Tänapäeval oli poliitikas moes eelkõige allaheitlik lipitsemine usujuhtide ja lõppkokkuvõttes Genfi ees. Selle tagajärjel leidsid mõned soosingusse tõusnud religioossed organisatsioonid, et nende võim ja mõju on suuresti kasvanud, kuna soosingu kaotanud ilmalikku liini pooldavad ametnikud ja ministrid pidid endale kas uut tegevust otsima või saladuskatte all ja pidevas paljastamisohus edasi töötama.

Thomas Nugent oligi just sedasorti mees. Maailma, ajakirjanduse, valitsuse silmis oli ta pensionipõlve pidav kustuva aupaistega advokaat, eilne tegija, kes ei pakkunud kellelegi huvi. Tegelikult aga juhtis ta organisatsiooni, mille tegevus meenutas kaunikesti sedasama salateenistust, mis oli alles mõni aasta tagasi kuningliku kaitse- ja luureteenistuse osa olnud. Nüüd, Nugenti taktikepi all oli selle tegevus suunatud usujuhtide töö nurjamisele ning sealjuures mittemidagiütleva ja kahjutu välisilme säilitamisele. Selleks läks vaja leidlikkust, julgust ja vedamist ning seniajani oli neil õnnestunud märkamatuks jääda. Oma süütu ja eksitava

nime varjus viisid nad läbi igasuguseid operatsioone, ohtlikke, keerukaid, igavaid ja mõnikord otseselt ebaseaduslikke. Aga neil polnud veel kunagi tulnud tegemist teha kuuekuuse lapsega, keda tuli hoida sattumast nende kätte, kes tahtsid lapsukest tappa.

Laupäeval, kui Malcolm oli Forellis oma hommikused toimetused ära teinud, oli tal vabadus üle silla jalutada ja abikloostrist läbi astuda.

Poiss koputas köögiuksele, läks sisse ja leidis öde Fenella kartuleid koorimas. Kartuleid sai ka säästlikumalt koorida, nagu ta oma ema näitel teadis, ja Malcolm oleks võinud terava noa abil tublile nunnale näidata, kuidas asi käib, aga ta pidas parem suu.

„Kas sa tulid mulle appi, Malcolm?” küsis öde.

„Kui sa tahad. Aga tegelikult tulin ma hoopis midagi ütleva.”

„Sa võid need rooskapsad ära puhastada, kui tahad.”

„Hea küll,” kostis Malcolm, otsis sahtlist kõige teravama noa ja tõmbas kahvatus veebruarivalguses mitu kapsavart üle laua enda ette.

„Ära unusta risti otsa sisse lõigata,” ütles öde Fenella.

Ta oli kunagi poisile seletanud, et sedasi tehakse igale peakesele Lunastaja märk külge, et kurat sisse ei pääseks. Tookord avaldas see Malcolmile muljet, aga nüüd teadis ta, et kapsad keevad niimoodi paremini pehmeks. Ema oli talle asja selgeks teinud ja lisanud: „Aga ära sa öde Fenellale vastu vaidle. Ta on hella südamega eideke ja kui ta tahab niimoodi arvata, siis ära sa teda pahanda.”

Malcolm oleks võinud paljugi alla neelata, et mitte öde Fenellat pahandada, sest ta oli vanasse nunna sügavalt ja lihtsalt kiindunud.

„Mis sa mulle siis öelda tahtsid?” küsis öde Fenella, kui Malcolm tema kõrval päevinäinud taburetile istus.

„Tead, kes meil eile õhtul Forellis käis? Kolm meest tulid õhtust sööma ja üks oli lord Nugent, Inglismaa lordkantsler. Endine lordkantsler. Ja see pole veel kõik. Nad vaatasid üle jõe siia abikloostri poole ja olid äraütlemata uudishimulikud. Küsisid igasugu asju – misuksed nunnad te olete, kas teil siin külalisi käib, mis inimesed need on – ja lõpuks küsisid, kas teil on siin kunagi mõni tita olnud ...”

„Maimik,” pistis Asta vahele.

„Just, maimik. Kas teil on siin kunagi mõni maimik olnud?”

Õde Fenella jättis kooremise pooleli. „Inglismaa lordkantsler?” küsis ta. „Kindel või?”

„Isa oli küll kindel, tema oli selle mehe pilti ajalehes näinud ja tundis ta ära. Nad tahtsid isekeskis terrassitoas süüa.”

„Ah et lordkantsler ise?”

„Endine lordkantsler. Õde Fenella, mis asja see lordkantsler õieti teeb?”

„Oi, tema on väga suur nina, väga tähtis mees. Ma ei imestaks, kui tal oleks midagi seadusega pistmist. Või valitsusega. Oli ta väga kõrk ja uhke?”

„Ei olnud. Härrasmees oli ta küll, seda oli kohe aru saada, aga muidu päris kena ja sõbralik.”

„Ja ta tahtis teada ...”

„Et kas teil on siin abikloostriis kunagi mõni maimik olnud. Ju ta vist mõtles, et kas tema eest on siin hoolitsetud.”

„Ja mis sa talle ütlesid, Malcolm?”

„Mina ütlesin, et minu meelest mitte. On siis või?”

„Minu ajal küll ei ole. Heldekene! Ei tea, kas peaks õige õde Benedictale ütlema?”

„Vist jah. Mina mõtlesin, et äkki ta otsib nagu kohta, kuhu ühte tähtsat maimikut panna, konvalesstseerumise ajaks või nii. Äkki neil on seal mõni kuninglik maimik, kellest me midagi ei tea, sest ta on nagu tõbine või sai ussi käest nõelata ...”

„Misjaoks just ussi käest nõelata?”

„Sellepärast, et hoidja ei pannud tähele, luges ajakirja või puhus kellegiga juttu, ja siis tuleb see uss ja kus tõuseb hirmus kisa ja tema keerab ringi ja titel ripub uss küljes. Hoidja on siis igavesti pigis, võib täitsa vangi minna. Ja kui titel ussihammustus ära paraneb, siis on tal ikka veel konvalesstseerimist vaja. Noh, ja siis otsivad kuningas ja peaminister ja lordkantsler kõik koos kohta, kus teda konvalesstseerida. Ja ega's nad sihukest kohta ei taha, kus pole tittedega enne tegemist tehtud.”

„Jaa, arusaadav,” nõustus õde Fenella. „Täitsa mõistlik jutt. Ma arvan, et peaks tõesti vähemalt õde Benedictale ütlema. Tema teab, mida teha.”

„Ma arvasin, et kui neil tõsi taga on, siis nad tulevad siit küsima. Tähendab, me näeme Forellis küll igasugu asju, aga õiged inimesed, kelle käest küsida, on ju ikka siin.”

„Äkki nad ei taha, et me teaks,” arvas õde Fenella.

„Aga nad küsisid, kas ma teiega vahest räägin ka, ja mina ütlesin, et räägin täitsa palju, sest ma teen teie juures tööd. Nii et nad peaks tahtma küll, et ma midagi ütlen, ja nad ei palunud ka, et ma vait oleks.”

„Jaa, selles on iva,” leidis õde Fenella ja lasi viimase kooritud kartuli suurde kastrulisse lupsata. „Aga kuidagi imelik on see lugu küll. Võib-olla saadavad nad priorissile kirja, selle asemel et ise läbi astuda. Või äkki kuulavad hoopis asüüli asjus maad.”

„Asüüli?” Malcolmile meeldis selle sõna kõla ja ta kujutas juba ette, kuidas seda kirjutatakse. „Mis asi see on?”

„Noh, kui keegi rikub seadust ja võimud teda taga ajavad, siis läheb ta palvemajja ning palub varjupaika. See tähendab, et ta on senikaua vahistamise eest kaitstud, kuni ta seal on.”

„Aga tita ei saa ju seadust rikkuda. Vähemalt esialgu mitte.”

„Ei saa jah. Aga see on ka põgenike jaoks. Nende jaoks, kes ei ole mitte oma süü läbi ohtu sattunud. Neid ei saa senikaua vahistada, kui nad varjupaigas viibivad. Vanasti andsid mõned kolledžid õpetlastele asüüli. Ma ei tea, kas see seadus praegu veel kehtib.”

„Ega ta ju õpetlane ei ole, see tita, tähendab. Kas ma löikan kõik kapsad ära?”

„Kaks vart jäta järele. Need jäävad homseks.”

Õde Fenella korjas kõrvale lükatud kapsalehed kokku, löikas varred pooleks tosinaks tükiks ja pani kõik seasöömanõusse.

„Mis sa täna teed, Malcolm?” küsis ta.

„Lähem kanuuga välja. Veeseis on tiba kõrge, nii et ma pean ettevaatlik olema, aga ma tahan paadi ära puhastada ja sõidukorda seada.”

„On sul mõni pikem reis plaanis?”

„Noh, tahaks küll. Aga ma ei saa ju ema ja isa üksi jätta, neil on mu abi tarvis.”

„Nad hakkaks sinu pärast muretsema.”

„Ma kirjutaks neile.”

„Kus sa minna tahad?”

„Jõge mööda alla Londonisse. Võib-olla isegi merele. Kuigi ega mu paat vist eriti merekindel ei ole. Suur laine võib selle ümber visata. Ma peaks ta kai äärde kinnitama ja mõne teise paadiga edasi minema. Ükspäe lähengi.”

„Kas sa meile postkaardi saadad?”

„Mudugi saadan. Aga sa võiks kaasa ka tulla.”